ч. 245 (13.484). Львів, понеділок 18. вересня 1933. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 СОТ.

З великих днів Відня.

УКРАЇНСЬКІ СВЯТА-ОБХОДИ В НАДДУНАЙСЬКІЙ СТОЛИЦІ.

Відень, 12. вересня 1933.

Святочні дні у Відні добігають кінця. А були вони дійсно виїмкові і навіть на віденські відносини небувалі. Цеж святкувала столиця Австрії не тільки 250-ліття свого визволення від турецької облоги, але крім того також 500-ліття своєї гордости: катедри св. Стефана, не називаної тут інакше, як тільки „увзер Штефферль". У звязку з тими святами-ювилеями відбулися тут або ще відбуваються десятки, коли не сотки ріжних імпрез, а серед них найбільша — зїзд німецьких католиків (7.—13. IX.), зорганізований на дуже широку скалю і переведений справді імпозантно. У рямках цього зїзду виступила зорганізовано як окрема група також віденська українська кольонія, що, не зважаючи на свою малочисельність, улаштувала кілька таких удатних свят-обходів, що ними звернула на себе загальну увагу Відня і всіх приїзших сюди десяток тисяч гостей, чим і причинилася безперечно дуже значно до популяризації української справи серед чужинців.

Свята української кольонії у Відні почалися ще в четвер 7. ц. м. в 6. год. веч. молебнем у церкві св. Варвари, після якого проповідь про положення греко-кат. церкви й українського народу за останніх 250 літ виголосив парох о. д-р *Мирон Горникевич.* Такий самий молебен і проповідь були ще в пятницю і суботу. Всі три проповіди, виголошені в німецькій мові, мали на меті познайомити численних слухачів-чужинців з положенням нашого народу і його церкви в минулому й сучасному та приєднати їх симпатії для нашої справи, зокрема для унійної акції.

Окрема українська група в числі до сто мужчин брала ще в суботу після молебня участь в евхаристійному поході Рінґом (довкола 1. округи міста). Українські учасники походу звертали на себе увагу національними українськими відзнаками і прапором братства св. Варвари, що його несено на чолі української ґрупи. Всі учасники того величавого походу йшли зі смолоскипами.

Кульмінаційну точку осягнули віденські свята в неділю 10. ц. м. Того дня відбулося в Шенбруні святочне богослуження, в якому взяло участь понад 200.000 осіб. Проповідь виголосив віденський кардинал Інніцер і папський делеґат Ля Фонтен. Також тут виступала окрема українська група в числі ок. 100 осіб з відзнаками (пані в українських строях). Після закінчення богослуження, коли зібрані маси верталися до міста всіми дорогами, одинока українська ґрупа перейшла зорґанізованим походом через ціле місто і розвязалась аж коло катедри св. Стефана. Підчас походу витали віденці українську ґрупу безперервними окликами: „Гох Украйнер!"

Згідно з наміченою програмою відбулося в неділю вечором торжественне перенесення мощів св. Йосафата з окремої крипти в церкві св. Варвари до університетської церкви оо. Єзуїтів при величезному здвизі народу. Проповідь з цієї нагоди виголосив о. А. Іннеркофлер, голова т-ва катол. письменників, великий прихильник українського народу, чому вислів дав м. ін. у виданій недавно книжечці про св. Йосафата, де пише про нас просто з ентузіязмом. По його знаменитій проповіді відправив лат. епископ д-р Чарський з Кошиць у товаристві еп. д-ра Штавеля (ЧСР) та греко-кат. епископа о. д-ра Нярадія з Югославії літанію до св. Йосафата, перероблену на німецьку мову з нашого акафисту. Ціле те свято зробило на всіх учасників дуже глибоке враження як своєю масовістю, так і прегарним переведенням.

Зараз після того свята почалася в парадній салі „Австрійського Клюбу" в І. окрузі святочна академія в память українських учасників оборони Відня, у якій взяли участь крім українців також численні німці. На добірну програму тої академії зложились: виступи мішаного хору під управою студ. А. Гнатишина (диригента хору при церкві св. Варвари), що відспівав „Не імами іния помощі" Архангельського, „Ой зійшла зоря" Леонтовича, „Ой там за Дунаєм" А. Гнатишина, „Поза гаєм" Кошиця (при форт. супр. п. Дроздовської) і „Бандуру" Давидовського, виступ відомої пяністки п-і Дарії Гординської-Каранович (нагородженої недавно на міжнародньому конкурсі у Відні), що відіграла прелюдію з „Української суїти" В. Барвінського, Eduard Ballade D-moll Брамса та „Etude" Дебіссі, басове сольо члена держ. опери п. Івана Савки („Дума про Ничая" Січинського), виступ бандуриста Бабенка, що рецитував козацьку думу, виступ діточого хору, що рецитував у супроводі бандури і фортепяну Шевченкову поему „Гамалія" та незвичайно цікавий реферат п. н. „Україна, захід і католицька думка", що його відчитав у німецькій мові о. д-р М. Горникевич. Цей цінний реферат, у якому була тепла згадка про всіх визначніших українських учасників оборони Відня в 1683 р., повинен би появитися якнайскорше друком.

В понеділок 11. ц. м. українські торжества у Відні закінчилися. Того дня була рано наша архиерейська Служба Божа в церкві оо. Єзуїтів, що її відправив Преосв. о. д-р Д. Нярадий в численній асисті. Співав хор церкви св. Варвари, проповідь виголосив тутешній прал. о. д-р Сикора. Вечором було в тійже церкві знову наше богослуження, закінчене знаменитим викладом ректора віденського університету д-ра Е. Томека про вагу унії. Після того відбувся знову торжественний похід з мощами св. Йосафата з поворотом до церкви св. Варвари (несли нім. богослови-діякони), в якому взяли участь маси вірних.

На закінчення наших свят відбувся скромний український комерс у „Домініканеркеллєр" (I. округа). На комерсі явилося вже небагато людей, бо саме в тому часі відбувалися походи патріотичних організацій Рінґом, які тягнулися повних чотири години, так, що дістатися до центра міста було просто неможливо.

На закінчення треба ще згадати, що заходом Комітету українських організацій у Відні появилася невеличка публікація в нім. мові про ролю українців у визволенні Відня, а також окремо листівка з портретом Ю. Ф. Кульчицького. У віденських українських святах брали ще участь, крім Преосв. д-ра Нярадія, також протоігумен Чина оо. Василіян із Закарпаття о. Вулик і секретар Галицької Провінції оо. Василіян о. Готра.

І. Н.

Не туди дорога.

П. Шром з „Прагер Прессе" маклером міжнародньої позички для більшовиків.

Акція, що її почали в обличчі голодової катастрофи на Україні наші церковні достойники і громадянські кола, а якій прийшли в допомогу віденський кардинал д-р Інніцер і секретар конгресу меншин д-р Аменде, найшла вже розмірно великий відгук у широкому світі. Чи стрясе вона совістю цивілізованого людства і чи результати її будуть такі, що справді покращає ситуація по ту сторону східного кордону, про те передчасно говорити. Ця частина українського народу, що залишилась поза межами Рад. Союзу мусить сповнити своє святе завдання не зважаючи на великі трудноші, що стають на дорозі рятункової акції. А трудноші ці справді великі, починаючи від теперішних прорадянських настроїв у світі і кінчаючи бажанням більшовицької влади скрити чи точніше не признаватись до катастрофальних розмірів голоду перед закордоном.

Ніде правди діти — це останнє таки справді важне. Раз більшовики не признають факту істнування голоду в їхньому царстві, то тим самим не можуть згодитись на міжнародню акцію, яка би цьому голодові хотіла безпосередньо зарадити.

Маючи це на увазі передовик „Прагер Прессе" п. Й. Е. Шром виступив 2. ц. м. з несамовитим проектом, який скоріше виглядає на наругу, ніж мав би свідчити про повагу автора перед маєстатом масової голодової смерти на радянській території. Він уважає, що найкраще буде, якщо більшовики отримають міжнародню позичку, яку моглиб самі зужити на закупно харчів за кордоном.

Але йдім за думками п. Шрома.

Він признає, що харчовий стан у СРСР є дуже поганий, добачуючи головну причину того в колективізації. Жнива попереднього року випали некорисно через саботажі селян і коли для вижимлення міст і червоної армії влада забрала все збіжжа, що його селяни залишили на прохарчування себе і своїх родин, почалась із весни ц. р. нужда і голод навіть у найбільш урожайних районах. „Ми маємо — пише п. Шром — безпосередні вісти з усіх тих районів і всі вони однодушно повторяють: ми не маємо що їсти, їмо все, що попаде, хліб з усього тільки не з муки, вже пів року в вічі не бачили мяса, ми гинемо!..."

Автор згадує про велику засівну кампанію більшовицької влади на весну ц. р., про реорганізацію достав збіжжа (раніше передача державі її пайка, відтак засівний фонд, а решта щойно для членів колективу), про те, що цьогорічний збір — до речі багатий — пильнують більшовики так, як у часі війни муніційні магазини. Відтак переходить п. Шром до обговорення самої допомогової акції.

На його думку вже розвал транспорту в Радянщині, її комунікаційні трудноші є великою перешкодою в організації міжнародньої помочі голодуючим. Однак важніше є те друге: радянська влада не допустить на свою територію сьогодні ніяку чужу добродійну комісію. Бо й як? Щойно трубіли совітські сурми про „побідне закінчення пятиліття", чванились Дніпрокомбінатом, Магнітогорском, Кузнецком і Уралокомбінатом, величезними фабриками тракторів і машин у Харкові, Ростові, Сталінграді і Челябінську і т. д. і т. д., а тут нараз голодова катастрофа і міжнародня поміч для міліонів, що з голоду вмірають... А потім: харитативна акція віденського кардинала могла би перепачкувати контрреволюцію...

З уваги на те все п. Шром добачує тільки одну форму міжнародньої допомоги, форму — як ми вже згадали вище — **міжнародньої великої і довгоречинцевої позички.** Хочете помогти голодуючому населенню Радянщини, то поможіть московському урядові — кличе передовик „Прагер Прессе" і ви ще раз уважно приглядаєтесь заголовкові газети з думкою, чи помилково не попало вам щось із комуністичної преси в німецькій мові. Бо й справді: населення Радянщини, що в розпуці, вмираючи з голоду, докотилось до людоїдства — і комуністична

хупка, що сита і одягнена по буржуазному та жадна грошей танцює в сальонах Літвінова або кидає тисячі на перегонах під Москвою („за что ми боролісь!" — нарікають — як пише з Москви Отмар — старі комуністи), ці два табори, ворожі, непримиримі, поставлені автором на одній дошці. Наївна віра п. Шрома, що радянська влада зужила би міжнародню позичку справді на харчі для голодуючої України, Кавказу і т. д., така віра просто розброює. І гніватись не варто. Хіба, що автор не здігаючись перед маєстатом жахливих терпінь нації здобувається свідомо на цинічну пропаґанду задушевних бажань володарів на Кремлю. Шож, — вони ласі на грошики з буржуазного світу! Вони готові навіть признатись тоді до голоду і демонструвати його страхіття, так як це робить прошак-шарлятан, який збирає гроші при помочі дитини, що її сам осліпив...

Ні, п. Шром! Тільки допомога під контролею якоїсь міжнародньої інстанції має якусь ціль! Інакше гроші підуть в „казну", латаючи діравий бюджет радянського уряду, або — чого доброго — може навіть повернуть в Европу не посилення комуністичної пропаґанди.

Під кінець не находимо слів, аби висказати своє здивування ізза того, що так поважний орган як „Праґер Прессе" відступає свою першу сторінку на пропаґанду мобілізації міжнароднього капіталу в поміч червоній Москві. Найсумніше, що використовується для цієї пропаґанди голодове страждання українського народу і народів Кавказу.

В. Север.

Неспокій на Кубі.

З Гавани повідомляють про нові заворушення в Пінар дель Ріо, де збройний відділ повстанців намовив військову залогу пристати до повстання. Після вислання війська з Гавани повстанці схоронилися в горн.

„Ель Мундо" так характеризує наслідки теперішніх неспокоїв: Торговельне життя завмерло. Державний кредит підірваний. Теперішній уряд не має ніяких виглядів удержатися.

Проблема Далекого Сходу і Україна.

II.

Інакше виглядає справа з більшовиками. Політична ситуація в Европі, створена реваншовими настроями й активною політикою сучасного уряду Німеччини, допровадила до мало сподіваного ще недавно зближення майже усіх евпейських держав з СРСР. Останній договір більшовиків з Італією про ненапад, відомости про те, що треба очікувати в недалекім часі визнання Совітів Зединеними Державами, поглиблення добросусідських відносин з Польщею, ба — навіть ґазетні вістки про те, що не є виключений пакт з Німеччиною про ненапад — то дуже поважні політичні досягнення СРСР. Робиться це в часі, коли в середині СРСР положення до тої міри непевне, незадоволення з влади у цілій країні таке сильне, що більшовики почувалися змушеними вдатися до поновлення терору, в першу чергу в окупованих країнах: в Україні, Грузії і т. д. Крім пекучих політичних справ Европа враз з цілим світом має дуже поважні клопоти економічні, що теж по мистецьки більшовики використали, обдурюючи всіх, а в першу чергу близьких сусідів, обіцянками величезних промислових замовлень, щоби тимчасом політичними договорами здобути для себе забезпечення своїх західних кордонів. Як до цього часу, то треба ствердити, що це їм вдається і тому вони мають можливість більшу увагу й сили зосередити на границях з Манджу-Го. Однак все це є реальне, коли нема ще війни з Японією — на нашу думку тоді все зміниться і більшовики могтимуть рахувати лише на комуністів, які однак будуть дальше потрібні для вдержання режиму в середині держави та боротьби з підбитими народами, що не залишать використати такої можливости для скинення зненавидженого ярма.

Трудно й неможливо передбачити майбутнє, але наведені вище міркування дають підставу до льоґічного припущення, яке можна формулувати так: а) конфлікт на Далекому Сході є неминучий, б) Японії доведеться мати проти себе СРСР на суходолі та Зединені Держави на морі. У цій ситуації Японія буде в стані оборони, при чім не можна виключати і такої можливости, що напад Зединених Держав і СРСР на Японію не буде спровокований.

Повстає питання, хтож зрештою буде переможцем? На це, побіжно з розглядом ситуації і можливостей противників, відповідь ми дали. Вона проглядає з усієї наведеної аналізи. Нам здається, що боротьбу виграє Японія.

Переходимо тепер до справи для нас найбільше важливої — що дасть та боротьба Україні та чи в цьому змаганні далеких кольоса знайдемо підстави до визволення?

Не тільки Велика Україна розпічне боротьбу за визволення, підійметься і міліонове українське населення Зеленої України, підійметься й Сірий Клин, щоби спільно з іншими народами, своїми територіяльними сусідами, боротися за незалежність. Більшовикам треба буде одночасно провадити боротьбу з Японією та поважні сили спрямувати проти України, народів Кавказу, Туркестану тощо. Вислід боротьби не викликає сумніву. Можна боятися одного — що більшовики готові будуть піти на дальші уступки на користь Японії, аби затримати Україну та інші підбиті краї. Або прийде кінець тим уступкам (довго цього чекати. — Авт.), що знов таки допровадить СРСР до війни з Японією, тоді можливо у гірших для нього ніж тепер обставинах, або ті уступки остільки політично знесилять більшовиків, що повстануть ліпші перспективи визволення України.

Ситуація створює спільність інтересів України та Японії і коли безпосередню співпрацю з Великою Україною унеможливлює для Японії віддаль, то ніщо не стоїть на перешкоді для Японії належно оцінити значіння й ролю Зеленої України у боротьбі з СРСР. Які перспективи очікують Зелену Україну в майбутньому у звязку з експанзією Японії на континент та перемогою над Москвою, передбачити також трудно, але вже тепер можна сказати, що залежатиме це від організаційної постави місцевих українців та можна ствердити на підставі всього минулого, що політичний досвід і політична мудрість Японії ці перспективи розяснюють.

П. М-т.

—o—

Французько-радянські братання.

МОСКВА, 16. 9. ПАТ. Французький міністр летунства Ко з численним товариством біля на летовищі в Москві, витаний представниками військової й цивільної влади. Місцева радянська преса, витаючи французьких гостей, висловлює надію, що ця візита буде продовженням політики, започаткованої французько-радянським пактом неаґресії та новим доказом зміцнення французько-радянської приязни.

—o—

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. ВЕРЕСНЯ 1933.

АКСЕЛЬ МУНТЕ

Модний лікар.

(„Книжка з Сан Мікеле", IV. розділ.)

2. ЩАСТЯ. МІЖ БОЖЕВІЛЬНИМИ.

На моїм столі лежав прощальний лист від маркізи, не зі словом „прощавайте", тільки „до побачення", повний дяки та похвал. У ньому найшов я поважний банкнот. Я поглянув на бліду знимку з Капрі у кутку своєї кімнати і поклав банкнот у кишеню. Де дівалися всі ті гроші, що я заробляв їх у той час великого успіху та щастя? Я повинен був складати їх на викуп домику старого Вікентія. Тимчасом я не мав ніколи з чого ощаджувати. Погано, добре?... Хто його зна... Усі тодішні члени факультету повинні були бути банкротами, бо всі ми сиділи в тім самім крутіжі: і мої професори і мої товариші, що мали ту саму „клієнтелю".

На щастя, я мав іще інших пацієнтів. Навіть багацько і вони це охоронили мене від конечности стати шарлятаном. У тих часах було ще мало спеціялістів. Я мусів усе знати, навіть хірургію. Я втратив два роки, заки переконався, що на хірурга я непридатний; боюся, чи мої пацієнти не переконалися в цьому ще швидше. Я мав фірму лікаря нервових недуг, але робив усе, чого тільки люди домагаються від лікаря, навіть гінекольоґію і Бог якось помагав матері та дитині.

Дивне диво, як мої пацієнти витримували мою поведінку з ними. Коли Наполеон охоплював орлиним зором список старшин, що були кандидатами на генералів, він клав поруч їхнього прізвища таку замітку: „Чи має він щастя?" Я мав щастя, подивуґідне, майже несамовите щастя в усьому за що взявся, при кожному пацієнті, до якого навідався. Я не був добрим лікарем; свої студії пройшов я надто поквапно, моя практика у шпиталі була надто коротка, а проте я мав як лікар безсумнівні успіхи. У чому тайна успіху? Розбуджувати довіря. Що таке довіря? Де повстає воно, в голові чи в серці? Чи походить воно із вищих шарів нашої свідомости чи є деревом знання доброго і злого, якого коріння сягає до глибин нашого буття? Якими шляхами переходить довіря з одної особи на другу? Чи можна його доглянути в чужому оці, чи можна відчути у сказаному слові? Не знаю; знаю лишень, що не можна його придбати собі з книжок ані сидячи при ліжку недужого. Це магічний клейнод, що його право природи одному признає з приходом на світ, іншому відмовляє. Лікар, що має цей дар може майже воскресати покійників. Хто його не має, той мусить погодитися з тим, що навіть при випадку кору потребує кликати товариша-лікаря для консультації.

Я відкрив скоро, що дістав у дарунку той неоцінений хист, без ніякої власної заслуги. Я відкрив це впору, бо починав уже ставати зарозумілим і самозадоволеним. Таким робом зрозумів я, як мало сам знаю і почав звертатися щораз більше за радою та допомогою до старої розумної пістунки — природи. Остаточно я міг би вийти ще на доброго лікаря, якби я був залишився при шпитальній праці і своїх пацієнтах-бідаках. Та на це втратив я всі дані, коли став нараз „модним лікарем".

Коли надибаєте такого лікаря, пригляньтеся йому обережно з безпечної віддалі, заки передасьте себе в його руки. Це може бути й добрий лікар, але в численних випадках він таки недобрий. Перш за все він надто занятий, щоби міг терпеливо вислухати ваших довших інформацій. Далі: він майже завсіди стає снобом, коли не є ним уже з природи. Він завсіди попрохає до себе ґрафиню перед іншими пацієнтами, оглянє дбайливіше печінку ґрафа, ніж свого слуги, піде швидше на чай до британського посольства, ніж до немовляти, якому стало гірше... Коли його серце не дуже здорове, пічне воно передучасно каменіти і він ставатиме щораз байдужнішим як усе те ласе на розваги товариство, в якому він живе, нечутне на людські терпіння. Не вмієш спочувати — не можеш бути добрим лікарем.

З нахилу до психольоґічних проблем ставив я собі інколи після денної праці таке питання: чому всі ці дурні люди сидять тут у моїй ждальні і ждуть на мене годинами? Чому всі вони слухають мене і часто почувають себе краще вже після самого доторку моєї руки? Чому навіть на смертному ложі ті, що не всилі вже говорити, вдивляються у мене очима розширеними від смертельного жаху — супокійно та мирно, коли покладу на їхне чоло свою долоню? Чому божевільні з „Захисту св. Анни", що шалено облилвалися піною від скаженої люти і ревіли як дикі звірі, втихали покірливо, коли я відпьняв їм забезпечливий кафтан і подавав їм руку? Це був один із моїх „тріків", усі сторожі та мої товариші знали його. Сам професор повторяв часто: „Чорт сидить у тілі цього хлопця!"

Віддавна цікавився я залюбки навіженими і почував себе між біснуватими безжурно, як між приятелями. Нераз чув я осторогу, що це може погано скінчитися, але сам розумів я це краще. Одного дня один із таких моїх найкращих приятелів між божевільними ударив мене ззаду в голову молотом, що його десь крадьком роздобув. Мене відвезли без памяти на станцію поготівля. Це був страшенний удар; мій приятель, коваль з фаху, знав своє діло. Гадали, що тріс мені череп. Та ні! Я дістав тільки струс мізку. У нагороду за цю невдачу наш шеф підлестив мені такою фразою: „Той проклятущий швед має медвежу голову; погляньте, чи часом не тріс від неї молот".

Коли після 48-годинної мертвецької тиші мій мізковий апарат почав знову рухатися, сказав я собі: „А може все це таки залежить від голови, не від руки". Лежав я тиждень з грудою леду на медвежім черепі, без товариства і зажок. Тоді-то почав я сильно роздумувати над цим питанням і навіть ковальський молот не міг вибити мені з голови переконання, що все залежало від руки.

(Докінчення буде).

До ідеї Всеукраїнського Конґресу.

Чи можлива всесвітня організація?

Хоч як небагато минуло часу від моменту, коли ідею Всеукраїнського Національного Конгресу кинули за посередництвом преси серед нашого громадянства, одначе вже й нині можна ствердити, що вона найшла відповідний грунт і зрозуміння. Причиною цього переконання, що став, в якому опинилася нині наша нація, не може довше тревати. І справді, булоб дуже дивне, якби українська нація й надалі залишилася байдужою, в той час, як саме фізичне істнування її загрожене, коли духове життя її під натиском ворогів занепадає, коли матеріяльний стан населення жалюгідний. Останні події показали особливо яскраво (поїздка Еріо!), що сподіватися на чиюсь допомогу в нашій біді ми абсолютно не можемо і що у всіх своїх починах мусимо рахувати лише на власні сили.

І тут, власне, починається розбіжність думок: одні твердять, що український нарід має вже досить сили, щоб сам собі міг дати раду, другі — дивляться на це скептично і не вірять у творчі сили народу.

Особливо сильний скептицизм панує щодо матеріяльної основи, якої вимагає кожна праця. Твердять, що наш нарід такий бідний, що не може принести відповідних матеріяльних жертв.

На думку інших про це говорити не доведеться, коли загал нації остаточно зрозуміє свою мету і способи, які ведуть до здійснення її. Вони певні, що цінність ідеї Конґресу полягає власне в тім, що тут маємо спосіб зрушити з мертвої точки цілу націю, її активізувати й організувати. І особливо велику вагу кладеться на цей останній момент, бо коли нам чогось бракує, так власне організованости, при істнуванню якої навіть і більші матеріяльні жертви будуть для нас можливі і легкі.

Адже кругло 8 міліонів українського населення, що находиться поза межами совітів, може при добрій волі і без жадного матеріяльного напруження фактично дати потрібні для праці засоби. Уже така мінімальна сума, як 10 сотиків місячно від голови, дасть місячно прибутку 800 тис. золотих, або річно 9.600.000. А така сума створила би можливість вести працю в досить широких розмірах. Треба тільки зрозуміти, що іншого виходу нема і що ніхто не може ухилитися від свого обовязку, а то тим більше (ще раз підкреслюємо), що така місячна лепта не руйнує навіть жебрака.

Приклади з життя інших народів показують, що діло не в багатстві чи бідності (бо де є маса багата?), а в свідомості та організованості. Наведемо тут декілька прикладів:

1. Коли, після російської революції, повстала самостійна фінляндська держава, — гельсинфорський університет „сфінізовано". Незадоволені тим фінляндські шведи (яких є неповних 350.000), не бажаючи залишитися без національної високої школи, рішили заснувати свій приватний університет і за кілька місяців зібрали на цю ціль 14 міл. фінських марок (кругло 7 міл. зол.).

2. Три міліони фінів, рахуючи, що мають замало державних високих шкіл, зібрали на заснування нового **приватного** університету в дуже короткім часі 24 міл. фін. марок (12 міл. золотих).

3. Ірляндські еміґранти, що в більшості самі були жебраками, за 15 років зібрали на переїзд своїх земляків до Америки 20 міл. фунтів штерлінґів (600 міл. зол.).

4. Коли в 1881 році згорів чеський національний театр у Празі — чехи до одного місяця зібрали міліон передвоєнних корон на його відбудову. І цей міліон складався з **дрібних пожертв незаможніх верств суспільства: робітників, селян, службовців.**

5. За 3 роки американська чехословацька кольонія дала на визвольну боротьбу, головне **в дрібних датках,** 1.374.885 долярів.

6. На кольонізаційну акцію в Палестині зібрали жиди: в 1923 р. — 531 тис. ф. шт., в 1925 — 600 тис., 1927 — 540 тис., 1929 — 750 тис. (разом кругло 70 міл. зол.). Значну частину цих грошей зібрали за допомогою сіоністичних карнавок, себто знову таки з дрібних пожертв.

Так діють нації свідомі й організовані!

Мусимо сказати, що нині свідомости і нам не бракує, але бракує саме тої всенародньої організованости. Ми завжди були розбиті й розпорошені. Тимчасом у масових рухах велику ролю відіграє психольоґія маси.

Як кожній окремій людині імпонує щось величне, так ще в більшій мірі велика ідея захоплює цілий нарід, цілу націю.

Всеукраїнський Національний Конґрес, всенародній національний податок, до сил і можливостей нації пристосований — це ідеї великі, що захоплюють.

І коли ми хочемо розбудити нашу націю до високих і шляхотних учинків, то шлях і спосіб перед нами — у всенародній національній акції.

С. О—ко.

На протестаційному фронті.

ПРОТЕСТ СОКАЛЬЩИНИ.

11. ц. м. відбулося в Сокалі на площі Кооперативного Союзу протестаційне віче проти більшовицького терору на Великій Україні На вічу явилося около півтора тисячки учасників. Віче отворив голова комітету адв. д-р Лев Хоминський. Реферат про положення на Великій Україні виголосив посол д-р Степан Біляк. У ярких словах змалював він терпіння українського населення під більшовицьким ярмом. По рефераті д-ра Біляка ухвалено слідуючі резолюції:

1) Московські більшовики обманули українське селянство і робітництво і під гаслами землі і волі окупували Придніпрянську Україну та переміни її в московську кольонію.

2) Політика більшовиків на Україні змагає до того, щоби український нарід стерти з лиця землі і таким чином раз на завжди скінчити з небезпекою війни України проти Москви за незалежну Українську Державу.

3) Московські більшовики та їхні українські льокаї допровадили до того що українське населення міліонами вмирає тепер голодовою смертю. Супроти того ми, українці Сокальщини, зібрані на вічу в Сокалі дня 11. вересня 1933 р.: Протестуємо перед цілим культурним світом проти винищування більшовиками українського народу та закликаємо усі народи, щоби вони дотепер не купували збіжа із Совітів, доки міжнародня комісія не ствердить, що населення України має запевнений прожиток на цілий рік.

Виповідаємо боротьбу запроданцям і наймитам Москви і зобовязуємося безпощадно побойкотувати пресу, яка стоїть на услугах більшовиків. Нашим братам і сестрам на Придніпрянщині, на Соловецьких Островах, на Сибірі і в льохах ГПУ шлемо наш гарячий привіт та взиваємо їх видержати в тяжкій боротьбі з московським окупантом.

Відтак вибрано Повітовий Комітет допомоги Україні в складі: о. Іван Кашубинський з Угринова, д-р Лев Хоминський, д-р Роман Перфецький зі Сокаля, Іван Сироїд с. Якима з Волсвина і Нестор Дмитерко з Нисмич.

Віче замкнув короткою промовою д-р Лев Хоминський. По відспіванні національного гимну вічевики розійшлися.

—o—

Листи з Рад. України.

До нашої редакції знову передали кілька приватних листів, які дістали різні громадяни від кревників із Радянської України; ці листи вислані літом. Виправляємо в них тільки мову. *Редакція.*

I. „...Дав би вам Бог, щоб вам було якнайкраще, щоб вам Господь допомагав, щоб ви усі були здорові і щоб ніколи не були голодні, бо гіршого нема, як голод. Я вже знаю, бо у мене самого ноги попухли з голоду; це моє життя дуже погане і не можу собі ніякої ради дати. Отож пишу ще раз до вас, дорогий брате і ти братово, і ще раз буду вас просити, щоби мені позичили 5 долярів не надовго, на пару місяців. Мені сильне горе... знаю, що може і вам не дуже добре, але так як мені, то й описати не можна..."

II. „...Я теж ходжу в поле на роботу за 40 дека хліба теж дуж епогано себе чую, боюся щоб не захоріти. Цьоцю будь така добра напиши до них, хай нам поможуть, бо ми вже не маємо що їсти й помрем до вйіаду".

III. „...Я і Оля обезсилені голодом і тяжкими переживаннями, хоруємо, дома шпиталь... находимося в страшній нужді. Ви напевне і уявити собі не можете, діти зовсім босі і голі, а осінь за плечима. Заробити я не можу, бо здоровля пропало..."

IV. „Дякуємо вам за 25 зол. Продукти, що ми взяли за ці гроші вже доїдаємо і знову загрожує нам голод, бо ми тільки живемо допомогою від маминої рідні і всіх вас".

V. „Ми тут не живемо і не вмираємо. В. пухне і ми всі пухнемо... нікому не зичимо такого добра. Була в нас корова, то ми продали і зїли, був і кінь, і теж продали і тепер нема навіть одної курки. Стодоли розбираємо і палимо, бо нема чим палити. Є там трохи засіяного жита та пшениці, але не знаю, хто буде його збирати. Картоплі теж пізно нема і не буде. Щоби я міг до жнив прожити... І прошу вас ви мені нічого такого піканого не пишіть, бо тут дуже строго."

—o—

Проти петрифікації версайського духа

БЕРЛІН, 16. 9. ПАТ. Міністр Нойрат запросив учора представників закордонної преси, яким зясував відношення німецького уряду до актуальних німецьких проблем. Промовець заявив, що завдання німецької політики є рішучо мирні. Всі спроби, що мали на меті міжнародню співпрацю, говорив мін. Нойрат, показалися безуспішними. Причину цього бачить у версайській системі. Заграниця мусить зрозуміти, що Німеччина має право противставитися всяким спробам спетрифікувати версайського духа.

Мін. Нойрат закінчив свою промову словами Мусоліні, висказаними з нагоди переговорів про пакт чотирьох. „Европейської політики, що має на меті устійнити мир, не можна вести без Німеччини, а тим менше проти Німеччини".

—o—

Арештування комуністів.

БЕРЛІН, 16. 9. ПАТ. З Ляйпціґу повідомляють про викриття комуністичної боєвої організації. Поліція арештувала 7 членів. Провідника організації, що хотів утекти за кордон, задержано в Бадені. В Бремі арештували 6 комуністів, у Фленсбурзі 11 осіб, в селі Мельцбаху у Пфальці 11 осіб під закидом підпалу в тій околиці.

В процесі проти 25 комуністів у Гаґені за напад на домівку гітлерівських штурмівок засуджено чотирьох обвинувачених на кару смерти, інших на кару тяжкої вязниці.

Напад хунхузів на потяг.

Як повідомляють з Москви, коло стації Пограничная хунхузи спричинили катастрофу особового потягу, ограбили пасажирів і взяли в полон 60 осіб, з того 32 радянських громадян. Між полоненими находиться багато жінок і дітей. Хунхузи взяли в полон теж ескорту потягу, зложену з 12 поліціянтів. В часі стріляни одного европейця вбили. Радянський консуль у Харбіні зложив на руки манджурської влади ноту, домагаючись увільнення радянських громадян і запевнення безпеки на східно-китайських залізницях.

Економічний огляд.

Українська хроніка.

ЗАКАРПАТСЬКА КООПЕРАЦІЯ НА НОВИХ РЕЙКАХ.

Народовецька інтелігенція на Закарпатті піднялась важкого завдання: будови самостійної кооперації з окремим центром, далеким від впливів доморослого москвофільства і чеських партій. Дотеперішним центром кооперації на Закарпатті був „Дружественний Союз" в Ужгороді, який обєднував біля пів тисячки кооператив. У травні ц. р. на IV. загальних зборах „Др. Союзу" виявилось, що його опанували русотяпи і чеські аграрники. Ухвали зборів в користь московської мови й усунення двох українських діячів поза скобки Союзу (Волошина і Григу) настороживи все свідоме громадянство Закарпаття. Щоправда — орган Др. Союзу „Дружественний Вістник" не перейшов на московську мову а притримується тарабарщини, яку називає „карпаторуським говором" (тою тарабарщиною урядує цілий Союз). Це невдоволяє як доморослих москалів, що трубіли вже про свою побіду, так і українців, що повели тепер підготовчу роботу для самостійної кооперативної організації. Для цього вдалось нашим кооператорам добути прихильність Центр. Союзу чсл. кооператив у Празі. Цей Союз обіцює їм підтримку, при чому — як пише ужгородський „Вперед" — забезпечує широку ініціятиву в діяльности, гарантує право вживати українську мову в діловодстві, у внутрішних і зовнішних взаєминах. Плянують заснувати три види кооператив: 1) виробничі спілки, 2) т-ва для збуту, 3) кредитові дружества (райфайзенки). З правдивою втіхою вітаємо діловий відрух закарпатських братів і бажаємо з душі, аби вдалось їм згуртувати в новій кооперативній організації широкі маси місцевих селян.

НА СВІТОВОМУ РИНКУ МАСЛО З РАД. УКРАЇНИ НАЙДЕШЕВШЕ.

Льондон нотує офіціяльно масло ось-як (в шілінгах за анг. сотнар, себто 50.80 кг.): ново-зеляндське 89—94, австралійське 89—94, данське 105, голяндське 104—108, сибірське 74—75, литовське 82—84, українське 72. Не відомо нам тільки, чи масло з Рад. України таке погане якостево, чи це ціна дампінгова.

Польська хроніка.

„НАЦІОНАЛЬНА ПОЗИЧКА" РАТУЄ БЮДЖЕТ І ВАЛЮТУ. — АЛЕ НА ЯК ДОВГО?

Ніхто не буде оспорювати, що найновіша 6 проц. внутрішня позичка, якої субскрипція почнеться 28. ц. м. є господарською конечністю для Польщі. Законний кредит у Банку Польському в 90 відс. вичерпаний, а короткотермінові бони в сумі 200 міліонів не вратували буджету. Щоби не хапати за радикальніші засоби ратунку, уряд рішив відкликатись до громадянства. Властиве тепер міцна підготовка настроїв, справа позички стала темою передовиць усієї польської преси поруч з платними виказами мін-ства скарбу. Навіть опозиція поставилась загалом прихильно до нової акції уряду, висуваючи тільки незначні але предметові застереження в ролі того, чи позичка виманить заховані капітали. Бо власне ці капітали а не ті, що призначені на консумцію чи активні операції щадниць, оправдають найбільше господарську доцільність позички. Навіть проф. В. Грабський визнає, що позичка „на часі, бо ліпше це між інфляцією". Треба визнати, що Польща розмірно ще не дуже внутрішно задовжена. Внутрішні довги разом зі 120 міл. нової позички — це тільки 16 відс. загального її задовження. Найбільшим тягарем є зовнішне задовження Польщі, бо його обслуга вимагає місячно пересічно 20 міл. зол. Але разом з тим виринає тріюожне питання: чи нова позичка не буде спричинником ще сильнішої дефляції, ще страшнішого голоду гроша. Під моральним натиском субскрибує позичку широка маса урядництва, що на протязі 6 місяців віддаватиме частину консумційного гроша, стягаючи ще більше пояс. Відчує це промисл і торговля, бо мусить відчути. Відібється це в свою чергу на буджетових впливах. Зрештою позичка вистарчить на пів року, аби вязати буджетові кінці. Це заявив марш. сенату Рачкевич у великій своїй промові. А що дальше? Чи таки справді інфляція?

НОВІ СРІБНІ МОНЕТИ.

З приводу ювилею відсічи Відня Польща карбуватиме цього і слідуючого місяця нові 10-золотові монети з королем Собеським і з написом „1683—1933 — Ян III Собескі". Друга сторона монети має дотеперішній вигляд.

ПРОДАЖ ТЮТЮНЕВИХ ВИРОБІВ НЕ ПОТРЕБУВАТИМЕ КОНЦЕСІЇ.

Міністерство скарбу запроектувало знесення тютюневих концесій шляхом розпорядку президента. Вся продаж як вроздріб так і гуртом має бути звільнена від усіх обмежень. Вистарчить повідомлення скарбової влади про бажання продавати вироби тютюневого монополю. Дотеперішні права гуртівників треватимуть ще до 31. грудня ц. р., всі інші погаснуть з моментом опублікування розпорядку.

ДЕКРЕТ ПРО БІЛЯНСИ.

Незабаром має появитись розпорядок президента про замикання торг. книг, рахункові справоздання і білянсування. Він має ввести передовсім однородні засади списування білянсів, які досі є замало прозорі в багатьох сумаричних позиціях. На новій системі мають основуватись білянси вже за 1933 рік під загрозою 280 арт. карного кодексу. Розпорядок не буде дотичити явних і командит. спілок, банків і асекураційних інституцій.

Світова хроніка.

АНҐЛІЯ, АМЕРИКА І ЯПОНІЯ — ГРІЗНІ СУПЕРНИКИ НА СВІТОВИХ РИНКАХ. — ВАЛЮТОВИЙ ДАМПІНҐ.

На днях минає два роки від часу, коли Анґлія збентежила світ нарушенням престіжу своєї валюти. В груднї ц. р. такий-же ювилей святкуватиме Японія. Зл. Д. П. Америки обезцінили свій доляр уже в цьому році, обіцюючи собі багато з цього не лиш у нутрі держави, але теж на закордонних ринках. І від деякого часу на тих ринках іде завзята боротьба трьох експортерів: Анґлії, Америки і Японії, що бажають користати з обниженої вартости свого гроша і при помочі валютового дампінґу добути нових закордонних відборців для своїх товарів. Треба признати, що завдяки полешевінню їхнього гроша справді вдалось усім трьом державам збільшити досить помітно їхній експорт. Японія, яка досі постійно мала пасивний білянс, тепер уперше від 60 ти літ його балянсує. Але там ена злетіла на 60 відсотків! Усі три великодержави взаїмно себе поборюють на світових ринках, а японська конкуренція приняла просто застрашаючі розміри. Анґлія докладає всіх зусиль, аби втримати свій фунт на нижчому рівені від доляра. Слід зазначити, що „золоті держави" щораз слабше тепер експортують.

В. Н-вич.

З життя української еміґрації в Німеччині.

(Допис з Берліна.)

Дня 11. вересня ц. р. запросило греко-католицьке душпастирство в Берліні в 6. год. веч. до церкви Марія-Шуц на панахиду за замордованих і померших з голоду на Україні. На цей день явилася без ріжниці партій і віроісповідань ціла українська кольонія, серед якої був і б. гетьман Скоропадський зі своєю родиною. На зворушливе запрошення душпастирства відгукнулися теж і представники грузинського, азарбейджанського, туркестанського й інших народів, що, як і ми тяжко страждають під більшовицьким ярмом. Явилося також богато німців-католиків, при чім берлінський Епископський Ординаріят виделеґував свого заступника крилошанина о. пралата Ліхтенберґа.

На початку прочитав о. д-р Верґун по німецьки відозву українських греко-католицьких владик у Галичині, а відтак виголосив проповідь, в якій засувавши заслуги українського народу в його історичній боротьбі проти східної анархії, з великим піднесенням і чулістю звертався в імя гуманних і християнських ідеалів до культурного світу з пригадкою його моральних обовязків супроти наших, страждаючих під московським терором братів та інших поневолених народів. Після проповіди й відслужения панахиди відбулася збірка, яка дала 26.50 нім. марок.

Тогож самого дня вечером улаштувала Українська громада протестаційне віче, яке відкрив голова Громади о. д-р Верґун. Секретар Громади д-р Б. Крупницький подав напрямні лінії праці над несенням допомоги голодним братам на Україні, зауваживши, що крім закликів до ріжних міжнародніх установ як Червоні Хрести, Союз Народів і т. д. конче потрібно, щоби всі українці без ріжниці віри звертались до Св. Отця Папи Римського, як до установи, в якій зосереджена совість світу. Голова Громади предложив а збори одноголосно ухвалили слідуючу резолюцію:

1) Ми протестуємо перед цілим світом проти засудження українського народу за голодову смерть та проти знищення московським урядом української церкви.

2) Ми протестуємо проти вандальської економічної політики більшовиків, яка засудила вже міліони наших братів і сестер на голодову смерть.

3) З побожністю слідкуємо ми за хрестним шляхом наших братів у Радянській Україні, подивом наповняє наші серця героїчна стійкість, з якою борються вони проти чужого українцям і їм накинутого комуністичного режіму.

Ми запевнюємо наших братів, що наш звязок і єдність з ними є непорушні і такими остануться на віки помимо всяких кордонів і перешкод.

Пошанувавши через повстання з місць жертви більшовизму та відспівавши національний гимн закінчено протестаційне віче і день смутку української кольонії в Берліні. Підчас віча зібрано коло 70 марок.

Дня 23. липня на Службі Божій у Бремені, 30. липня в Ґрімен коло Штральзунду, 27. серпня в Гемелінґен підчас проповіди відчитував о. д-р Верґун глибоко проймаючу відозву наших владик про голод на Україні. Тому, що по містах майже всі наші робітники без праці, не збирано жадних датків, тільки в Ґрімен, де віднайшлися поодинокі робітники, які покищо мають працю, складено на допомогу голодуючим 9.50 н. м.

Зворушливо було дивитись, як наші робітники як в Ґрімен так і в Берліні витягали останні сотики з кишені, щоби хоч найменшою лептою прийти на поміч голодуючим.

У Берліні веде Громада також збірку між українською кольонією для потерпівших від повені в Галичині. Функції комітету Допомоги Голодуючим на Україні веде під цю пору Управа Громади в Німеччині з осідком у Берліні.

—o—

Берімся до науки кооперації.

У Чехословаччині кожна селянська дитина по народній школі відбуває через пару літ що зими дальшу, вже фахову науку господарства. Так само є в Данії і в інших культурних краях. Для тої цілі є там сотки фахових шкіл, що дають селянським дітям у руки зброю доброго фахового знання, побудованого на найновіших досвідах і практиці.

А знов ремісника молодь окрім своєї практики у варстаті мусить обовязково ходити ще до фахової доповняючої школи (звичайно вечорами), бо сама практика без теоретичної науки не має значіння. Як знаємо, таке саме право щодо ремісничої та купецької молоді обовязує і в Польщі. Так вишколений ремісник, купець чи селянин-господар вміє собі потім скорше дати раду в житті і його товар є кращий та дістає ліпшу ціну.

Тільки в нашій кооперативній торговлі ще вдержується застарілий пересуд про те, що на те, аби продавати за лядою в кооперативі або вести рахункові книги кооперативи або робити масло — вистане вийти з народньої школи читати-писати та два а два. І ось тому то так багато кооператив терпить втрати через невміння своїх крамарів чи книговодців. Терплять і вони самі, бо тратять роботу в кооперативі; терпить на тім все членство, цілий загал.

Тому використаймо, хто може, нагоду до кооперативної науки! Надходить осінь і зима і в Ревізійнім Союзі вже знову приймають зголошення на Заочні Кооперативні Курси. Курсант не мусить нікуди їхати на науку. До нього приходить почтою виклад і задачі, які він має виробити, а коли їх виробить і вишле, то Управа Курсів їх виправить і вишле йому назад до перегляду.

Це дуже добрий спосіб навчання і його повинні всі використовувати. Оплата за цілий курс виносить від 25 до 30 золотих, залежить від роду курсу. Ближчої інформації уділює Управа Заочних кооп. курсів. Адреса: Ревізійний Союз Українських Кооператив, Львів, Мохнацького 12.

Є також менші і дешевші курси для касієрів і членів надзірних рад. Ось вони:

1. Курс для книговодців госп.-споживчих кооператив 34 лекцій зол. 25.—.

2. Курс для книговодців кредитових кооператив 36 лекцій зол. 25.—.

3. Курс для касієрів і членів Надз. Рад: а) госп.-споживчих кооператив — 14 лекцій зол. 10.—; б) кредитових кооператив — 10 лекцій зол. 8.—.

Курс для книговодців молочарських кооператив — 39 лекцій зол. 30.—.

—o—

По широкому світі.

— В авлі берлінського університету відбулося відкриття пруської державної ради, скликаної пруським премієром Ґерінґом. Перед відкриттям Ґерінґ зложив канцлерові Гітлерові присягу на вірність.

— Німецький віцеканцлер Папен виїхав з двома адютантами до Будапешту, запрошений угорським премієром на полювання.

— Радянська влада арештувала в Мінську б. білоруських послів польського сойму Волошина і Дворчаніна.

— В Казабляниці відкрито 14. ц. м. 14-ий конґрес союзу комбатантів світової війни, що має за меті вдержати мир.

— На основі китайських офіціяльних обчислень повінь у чотирьох провінціях знищила 20 міліонів гектарів піль, причому зглядно пів міліона населення осталось без засобів до життя.

—o—

НОВИНКИ

— **Футра мужеські й жіночі виконує по найновішим фасонам дешево й солідно Евген Говикович. Львів, ул. Домініканська ч. 4.** 324 7-30

— **Цикорії „Луна"** не повинно бракувати в жадній українській родині не лише тому, що це виріб української кооп. фабрики, але також тому, що вона добра. 291

— **Конфіската.** Вчорашне (244) число „Діла" сконфіскувала прокураторія за цілу передовицю.

— **Українська Порадня для вибору звання у Львові,** вул. Словацького ч. 14/III., дає інформації про фахові школи і поради в справі вибору звання впродовж цілого шкільного року. Порадня відчинена кожного будного дня від 11—13. год. Письменні інформації дає Порадня тим, що надішлють поштовий значок на відповідь. Хто бажає дістати пораду для дітей на основі лікарських і психотехнічних дослідів, зволить умовитися устно або письменно про час обслідування.

— **Україніка.** У віденському деннику „Фрайгайт" ч. 209 з 11. ц. м. почали друкувати у фейлетонах фрагмент із повісти І. Филипчака „Кульчицький, герой Відня" п. з. „Крізь турецький табор" у свобідному перекладі Гр. Ґурґули.

— **Ревізії й арештування в Рівенщині.** В ночі за 11. ц. м. поліція перевела ревізії й арештування в Рівному та рівенському повіті. Арештовано 18 осіб, з чого 7 осіб задержано і відправлено у вязницю. Між арештованими є: Нестор Кузьминець із села Тютькович, Микола Негребецький з Рівного, Яків Бусел, студент з Клевачя, Маріян Томкович, інж. Левко Зброжек з Рівного, Микола Крижанівський, студ. гімн. в Рівному і Олександер Лукашевич із села Тютьковичі. Поліція шукала за нелеґальною літературою, але у нікого не найшла нічого компромітуючого. Між арештованими є трьох членів партії УНДО, а навіть двох членів Повітового Народнього Комітету в Рівному.

— **Почтові уряди урядуватимуть і в неділі та свята.** Міністр почт і телеграфів підписав низку розпорядків, що вводять зміни в праці почтових установ. Для вигоди публики почтові уряди, що є при телеграфах і телефонічних розмовницях, які є чинні цілу добу, відчинені будуть теж у неділі та свята для принимання ресстрованих посилок і продажі марок. М-ство поручило листарям, занятим лише в менших місцевостях, продавати марки та кореспонденткн. Контингент для кожного листаря виноситиме 25 зол. Ця новість не торкається Львова та більших міст, щоби не створювати конкуренції детайлічним продавцям марок.

— **Надужиття.** У звязку з викриттям надужить у львівському заведенні чищення міста арештували співвласника відомої в усім краю багатої фірми Рейхнер. Між арештованими є теж Ант. Гурнік, службовець заведення, що з бувш. директором Гоньчаковським допускався надужить. Арештовання ще непокінчені.

— **За шпіонажу.** У Львові закінчилася в суботу перед наглим судом розправа проти Гр. Медика (хлібороб із Київщини), обвинуваченого в шпіонажі в хосен СРСР. Трибунал признав обвинуваченого винуватим тим, що 15. серпня ц. р. більшовицька влада вислала його до Львова, де він старався зазнайомити з документами та вістками про стан збройних сил Польщі, щоби ті вістки доставити чужій державі. Трибунал засудив Медика на 15 літ тюрми та втрату гор. прав. Готівку, що мав при собі, сконфіскували для державного скарбу. В мотивації присуду сказано, що обвинувачений признався до вини, яку потвердили й свідки.

— **Кістяки.** При вул. Кушевича у Львові робітники, що копали фундаменти під новий дім, найшли спорохнявілу скриню, а в ній рядом сім людських кістяків. Досі невідомо з якого часу ті кістяки.

— **Хто виграв на льотерії?** 17-того і 18-того дня тягнення клясової льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 21334, 48719. 10.000 зол. на ч. 148590. 5.000 зол. на ч. 17163, 32063, 44902, 77561. 2.000 зол. на ч. 7056, 15427, 16734, 33267, 48141, 49703, 55704, 55759, 56606, 64745, 67929, 72773, 82777, 83220, 84111, 85193, 95237, 97732, 121260, 150932. 1.000 зол. на ч. 482, 7293, 11088, 15483, 21658, 34067, 49485, 50461, 53534, 63224, 63622, 66052, 79108, 89831, 91645, 92186, 92034, 93712, 97129, 102038, 102129, 103123, 103157, 107126, 110687, 112904, 113514, 114594, 117452, 125810, 130991, 141636, 142680, 147953. 15.000 зол. на ч. 64087. 10.000 зол. на ч. 73173, 108098. 5.000 зол. н ач. 23251, 81867, 93682, 140599, 151139. 2.000 зол. на ч. 10072, 10268, 13895, 14912, 35448, 37712, 37750, 38373, 48557, 50931, 54200, 66758, 71588, 107027, 124397, 125489, 127240, 138789, 138955, 141002. 1.000 зол. на ч. 789, 3829, 7833, 8577, 13832, 16964, 19984, 26777, 27396, 32678, 34272, 43632, 43660, 60635, 50753, 51874, 53128, 56807, 64051, 67661, 76117, 80248, 87402, 97238, 98419, 106666, 132912, 140540, 140741, 144163, 145211, 149334, 150792, 151801, 153163.

— **Згоріла стирта.** На фільварку Струтин біля Золочева згоріла наслідком підпалу стирта збіжа на шкоду Юр. Вікарського. Польська преса приписує пожежу членам ОУН, які одночасно попереринали телефонічні дроти, що лучили фільварок з Золочевом.

— **Фальшівники грошей.** В хаті Карла і Теклі Мардулів на Зассінні під Львовом і в мешканні Степана Манишина при вул. Замковій викрила поліція дві фабрики монет майже всіх родів. Мардули працювали в той спосіб, що він виходив з дому і замикав двері від двору на колодку, а вона робила дальше. Так було й тоді, коли прийшла поліція. Він був на дворі, а жінка відливала 10-золотівки. Подібно було й у Манишина. Помагали їм всім в інтересі брати Михайло і Йосиф Вольські. Дня 14. ц. м. всі станули перед судом у Львові. Мардулу засудили на три роки вязниці, а його жінку Теклю на півчверта року. Трьох інших обвинувачених увільнили.

— **Напад на почтовий амбулянс.** З Берестя повідомляють, що на почтовий амбулянс, який їхав до стації Картуська Береза у пружанському повіті, доконано 14. ц. м. вечором грабункового нападу. Почтиліона, що віз почту, вбили, візника стягнули з воза й покинули на місці. Бандити зрабували коло 2.000 зол. і мішки з листами.

— **Спадок руху на залізницях.** На основі обчислень міністерства комунікацій польські залізниці перевезли в другому кварталі ц. р. 25.452.132 подорожних, що в порівнанні з другим кварталом м. р. означує зменшення на 13.6 проц. Товарів перевезено в другому кварталі ц. р. на 8.1 проц. менше ніж у томуж часі торік.

— **Значний спадок консумції пива.** В серпні ц. р. зазначився значний спадок консумції пива в порівнанні з попереднім місяцем та з місяцем серпнем м. р. В тому місяці бровари в Польщі продали загалом 119 тис. гектарів пива супроти 137 тис. в липні ц. р. і 162 тис. гл. в серпні м. р. Спадок консумції у відношенні до серпня м. р. виносить 44 тис. гл. або 27. проц. На протязі перших 8 місяців ц. р. продано загалом 759 тис. гл. пива супроти 1,011 тис. в томуж часі торік. Означує це спадок консумції на 252 тис. гл. або 25 проц.

— **Краєва хроніка.** На дім Розенштравха в Камениці пов. Стрий напали в ночі чотири бандити з револьверами в руках і забрали 50 зол. готівки та інші річи. — Поліція шукає за Розалією Кукурузою із Золочева, що продала дитину якоїсь Фляковоі одній родині, що виїздить до Америки. Грішми поділилася з мамою. В Ільковичах пов. Сокаль вмерли дві жінки, затроєні грибами.

— **Фільмують закарпатське містечко.** Підчас останніх двох повеней, що навістили Закарпаття в червні та серпні, потерпіло дуже містечко Вилок наслідком виливу р. Тиси. Тепер Вилок відбудовують. Освітній відділ 12. піхотної дивізії в Ужгороді фільмує відбудову Вилока. Фільма ця буде пендантом фільми грізної повені та її наслідків, яку виконало праське фільмове підприємство.

— **Ріжні вістки.** Румунський пасажирський корабель „Четатея Альба" зударився на Дунаю коло Браїли з кораблем чехословацьким, наслідком чого румунський корабель затонув. Пасажири й залого врятувалися. — Околицю Ерзерум (Туреччина) навістив сильний землетрус. —

— **Останнє бажання льорда Ґрея.** Колишній англійський міністр закордонних справ казав себе спалити у крематорії в Дарлінґтоні. Одночасно прохав він у заповіті, щоби найближча рідня не виявила тайни, де сховає урну з його попелом і щоби ця тайна залишилася і на майбутнє. Тільки деякі догадуються, що урну сховають у сільській парохії, родиннім місті льорда Ґрея.

— **Не до Голяндії, а до Ляпляндії** їздили англійські студенти з науковою прогулькою, про яку вчора помістили ми новинку, перекручену друкарським чортиком.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „*ІСТОРІЯ ГРІХУ*".

З двохтомової, колись сенсаційної повісти Жеромського сділали тепер довгу фільму, що робить краще враження, ніж сама повість. Повість перевантажена лірикою, композиційно слаба і не дорівнює навіть спеціялістам від популярних кримінальних романів. Та її тема дуже добре надається до фільми. Зроблена вона пересічно, без одної режисерської або технічної новинки, її образи невитримані, не фільмові, а театральні. Зате склад артистів добірний. Кілька сцен дуже добрих

ПЕРЕД ГІТЛЕРІВСЬКОЮ РЕВОЛЮЦІЄЮ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ?

Чеські газети повідомляють нібито чсл. влада одержала вістки, що гітлерівці приготовляють протичеську революцію в частині Чехії, заселеній німцями, головно в т. зв. Глючинській території. Переворот плянований на 28. жовтня, як у день 15-их роковин чсл республики. Метою революції проголосити нове прилучення Глючинської землі до Німеччини. Повстанський рух поширився би опісля на інші частини чсл. прикордонної території, головно на Хеб і хебську округу.

Чеська преса виступає проти чсл. уряду, що не розвязує організацій зближених до гітлерівців і прив. німецьких шкіл, які виховують молодь у протидержавному дусі.

Чсл. влада скріплює в згаданих околицях жандармські станиці. Отворили спец. школу політичної служби для прикордонної території.

В німецькому таборі замітне з того приводу огірчення, німецькі діячі твердять, що чсл. уряд приготовляє розлам серед чсл. німців. Уже небаром має повстати партія, якої проводирем буде дотеперішній гітлерівець Крамер, яка проголошує нову німецько-судетську національність.

ІТАЛІЙСЬКІ ЖИДИ ПРОТИ БОЙКОТУ НІМЕЧЧИНИ.

У Женеві покінчилася світова жидівська конференція. Взяли в ній участь крім сіоністів і представники інших жидівських партій. Ухвалили бойкотувати німецькі товари. За цією постановою не голосували лише жиди з Італії. Вони сказали, що на конґрес прислав їх Мусоліні щоби не допустили до ухвали протинімецьких постанов. Всеодно конґрес, як вище сказано, ухвалив протинімецькі резолюції. Становище італійських жидів викликало невдоволення, та вони таки остали при свому.

Отже тепер світове жидівство має, так сказати, затверджену боротьбу проти Німеччини. Головними осередками тієї боротьби крім СРСР, будуть Зл. Держави, Англія, Польща та Франція. Вплив мають жиди також у Голяндії та в деяких інших европейських державах.

ВІДІБРАЛИ ДЕБІТ.

БЕРЛІН, 16. 9. ПАТ. Листа заборонених часописів збільшилася відібранням дебіту двом паризьким щоденникам „Ле Журналь" і „Матен".

ПАПЕН У БУДАПЕШТІ.

БУДАПЕШТ, 16. 9. ПАТ. Нині рано приїхав до Будапешту віцеканцлер Папен із радником Поссе й адютантами Боґендорфом і Чірске на кількаденне полювання. Журналістам сказав Папен, що приїхав на запросини прем. Ґембеша на полювання оленів. Крім того стріча з прем. Ґембешом і міністром закордонних справ дасть нагоду обговорити всі справи, що цікавлять обі держави.

УСУВАЮТЬ ПАМЯТНИК.

БЕРЛІН, 16. 9. ПАТ. Міська рада в Ерлянґен ухвалила усунути негайно з одної площі памятник професора Якова Герца, лікаря жида, який поставили в 1875 р.

НЕ МОЖУТЬ БУТИ ДИРЕКТОРАМИ ЛЬОТЕРІЙ.

Німецьке міністерство внутрішніх справ видало розпорядок, на основі якого на будуче директорами приватних льотерій в Німеччині не можуть бути жиди.

160 МІЛІОНІВ НА ВІЙСЬКО.

Японське міністерство військових справ зажадало від влади кредиту 160 міліонів єнів на удержання війська в Манджурії на 1934 р. Манджурські залоги на будуче складатимуться виключно з японських вояків.

КОЛИ ЗЛ. ДЕРЖАВИ ІНТЕРВЕНІЮЮТЬ.

ГАВАНА, 16. 9. ПАТ. Амбасадор Зл. Держав Уелс сказав, що його уряд не інтервеніюватиме на Кубі навіть колиб висіли відділи моряків, хіба, що хід подій на Кубі загрожував би життю й маєткові ам. горожан.

НУМЕРУС КЛЯВЗУС В ГОЛЯНДІЇ.

Із Гаґи повідомляють, що голяндська нижча палата приняла закон, який дає право міністрові освіти заборонити впис чужинних студентів до поодиноких державних вищих шкіл, коли вважатиме це потрібним.

ПОЛЬСЬКИЙ ЛЕТ.

ВАРШАВА, 16. 9. ПАТ. Нині відлетіли з Мокотовського лет. майдану пор.-пільот Пронашко й інж. Полтурак на літаку РВД V. в напрямі Берліна, Антверпії, Ремсу, щоби взяти участь у летунськім мітінґу в Ремсі. По дорозі зупинилися в Берліні, щоби набрати бензини.

З листів до Редакції.

До Пана Олександра Костика, відвічального редактора „Діло" у Львові.

У звязку з нотаткою п. наг. „З такими справами до суду", поміщеною в ч. 211. „Діла" з 15. серпня 1933 р. прошу на основі арт. 19. пресового закону помістити в найближчому числі „Діла" на тому самому місці, в якому була поміщена ця нотатка і тими самими черенками, слідуюче спростування: Неправдою є, начебто постерунковий з постерунку ПП. в Дублянах на освідчення гром. Виханського з Дублян, що він українець, мав викрикати: „Ти українец! Ти большевіку! Ходзь на постерунек!", та коли Виханський вийшов з постерунку, то „вже сам не заїхав до Дрогобича, тільки найняв собі фірмана", з чого виникає, мов би Виханського побито на постерунку в Дублянах. Правдою є натомісць те, що коли Виханський, запитаний через постерункового, як називається, не хотів добровільно сказати, а назвище на табличці, що висіла з середини воза, з причини затертя, не можна було відчитати, постерунковий візвав Виханського удатись з ним на постерунок в ціли вилеґітимування. Після вилеґітимування Виханського на постерунку сейчас його звільнено і ніхто його на постерунку не бив. — Староста громадський: *д-р Ромуальд Клімув.*

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Неділя, 17. IX. год. 7.30 веч. „Фрайлайн Доктор".

Вівторок, 19. IX. год. 7.30 веч. „Фрайлайн Доктор".

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 17. IX. год. 3.30 попол. „Моя панна мама".

Неділя, 17. IX. год. 7.30 веч. „Неприятелька мущин".

Вівторок, 19. IX. год. 7.30 веч. „Неприятелька мужчин". (Вистава закупл.).

Кіна.

АДРІЯ: „Опир в опері".
АПОЛЬО: „Історія гріху" (Ст. Жеромського).
АТЛЯНТИК: „Пісня серця".
КАСІНО: Фліп і Фляп.
КОПЕРНИК: „Цілунок перед зеркалом" і додатки.
КОЛІСЕЙ: „Колиб я мав міліон" і ревія „Кармен у кратки".
МАРУСЕНЬКА: „Цілунок перед зеркалом" і додатки.
МІРАЖ: „Мароканські ночі кохання".
МУЗА: „Чемп".
ПАЛЯС: „Адютант його Величности" (Власта Буріян).
ПАН: „Мумія" та ревія.
ПАСАЖ: „Зунгу".
СТИЛЕВЕ: „Король це я!" (Власта Буріян), ревія „Як дасться, то зробиться".
ХИМЕРА: „Жінка з другої руки".
УТІХА: „Бунт молодости" й ревія.

Закордонне радіо.

Субота, 16. вересня 1933.

Неділя, 17. вересня 1933.

Франкфурт н. М. (259,3) 18.30 Весела авдиція, 20.00 Оп. музика; **Братислава** (279,3) 17.40 Спів, 20.00 Весела авдиція, музика, спів; **Мілано** (331,4) 20.03 „Ріболя" оп. Маркетія; **Ляйпціг** (389,6) 20.00 „Вільний стрілець" оп. Вебера; **Берлін** (419) 12.00 Концерт, 18.30 Альпейські пісні, 20.05 „Дас Фервуншене Шльос" оп. Міллекера; **Білгород** (429,7) 16.30 Пісні; **Рим** (441,2) 17.15 Солісти, 20.45 Еспанська музика; **Прага** (488,6) 7.00 Концерт, 8.45 Скрипка, 16.00 Військ. музика; **Будапешт** (550,5) 15.45 Пісні; **Харків** (937,5) 9.00 Трубна орхестра, 10.00 Музика для сільських дітей, 13.50 Інструм.-вок. концерт, 15.00 Радіоцирк, 16.00 Концерт для молоді, 18.00 Літ. трансмісія, 19.00 Концерт артистів держ. сцен, **Москва** (1000) 17.25 „Травіята" оп. Верді (Сталін 424,3 м.), 17.25 „Фавст" оп. Гуноа (Досв. 720 м.).

Понеділок, 18. вересня 1933.

Барі (269,4) 20.45 „Маджолята Венеціяна" оп. Ваджі; **Мілано** (331,4) 11.15 Муз. всячина; **Білгород** (429,7) 20.30 Опера; **Рим** (441,2) 17.15 Солісти; **Відень** (518,1) 12.00, 19.00, 20.30 Концерт; **Будапешт** (550,5) 18.45 Фортепян; **Харків** (937,5) 8.30 Трубна орхестра, 9.30 Жид. гумористи та композитори, 10.00 Концерт для дітей, 13.30 Весела авдиція, 15.00 Оп. й фільм. музика, 16.00 музика, спів, відчит, 17.30 Трансм. з Опери й Балету; **Москва** (1000) 17.25 „Широко" муз. комедія Половкіна (Сталін 424,3 м.), 17.25 „Кармен" оп. Бізета (Досв. 720 м.).

Львівське радіо.

Неділя, 17. вересня 1933.

12.15 Музичний поранок; 13.00 Хор познанського університету; 14.30 Відч.: „Пасіка перед зимою"; 14.45 Рільн.-метеорольоґ. комунікат; 14.50 Хор; 15.15 „Ліс і суспільність"; 15.30, 16.30, 18.00, 22.45 Грамофон; 16.00 Для дітей: „Що чувати в світі?" опов. „Нуник"; 17.00 Від чого залежить здоровля наших наймолодших дітей?; 17.15 Концерт підгалянської музики; 18.40 Всячина; 19.00 Авдиція; 19.40 Почт.-техн. скринька; 20.00 Легка музика; 21.00 На веселій львівській хвилі; 22.00 Танкова музика; 22.25, 22.26 Спортові вістки.

Понеділок, 18. вересня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05 Легка музика з грам. плит; 15.00, 15.15, 16.00, 22.45 Грамофон; 15.10 Сільва рерум; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжева біржа; 15.45 Комунікаційний огляд; 15.50 Муз. загадки; 17.00 Балачка у фр. мові; 19.20 Всячина; 19.40 Фейл.: „Філістерство";

БІРЖА.

ГРОШІ.

У суботу Банк Польський підвищив рано курс доляра до 6.10 зол. Вполудне обнизив його курс до 6.00 зол. У приватних оборотах платили 6.10—6.12 зол., опісля 6.07 зол.

Золото: Доляри 9.06—9.08; корони 36.80 до 37.20; франки 36.00—36.20; дукати 3.60—84.00; рублі 47.00—47.50.

Срібло без змін.

ВАРШАВСЬКА БІРЖА.

4-проц. поз. інвест. 104 і пів; 5-проц. поз. конверс. 51 і пів — 52; 6-проц. поз. долярова 60 і три четверті; 4-проц. поз. долярова 48 і одна четверта, 48 і пів; 7-проц. поз. стабіл. 51 і три четверт.

Валюти і девізи.

Трансакції. Продажа. Купно.

Бельгія 124.75, 125.18, 124.44; Голяндія 360.75, 361.65, 359.85; Льондон 28.30, 28.45, 28.15; Париж 35.00, 35.09, 34.91; Швайцарія 173.18, 173.61, 172.75; Італія 47.12, 47.35 46.89; Берлін 213.45.

Акції.

Банк Польський 81.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 16. IX.: масло екс. 2.60, масло десер. 2.50, молоко 15 сот., сметана 70 сот., яйця 3.90 зол. Тенденція на масло, яйця усталена, на молоко слаба.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

До всіх студентів і абсол. Серед. Шкіл українців міста Львова. Секція Студ. Львовян скликує на день 21. IX. год. 10. рано в залі Акад. Дому **Ширші Сходини** всіх студентів і абсол. серед. шкіл львовян. На порядку нарад дуже важні і актуальні справи. Тому взиваємо всіх обовязково прибути. — **Видіп Секції.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВІД 60 СОТ. ШКІЛЬНІ ВІДЗНАКИ лише у фірмі М. КОЗЛОВСЬКА, Львів, Академічна 22. При більших замовленнях спеціяльні ціни. 348 4—4

ФОРМИ найліпші і найпевніші лише у відомій фірмі Козловська, Академічна 22/І. 355 3—3

ЦІНИ КРІЗОВІ!!! Відома і загально цінена Вища Школа крою, шиття і моделювання, приймає учениці і замовлення робіт. М. КОЗЛОВСЬКА, Академічна 22/І. 3556 3—3

НАПРАВУ ВІЧНИХ ПЕР і олівців виконує прецизійно і совісно по фабричних цінах виробня монтувальня вічних пер і олівців „Marshal London", Львів, 3-го Мая 8, тел. 35-49. 363 1

ВУГОЛЬ: Калитак, Байки 14. Тел. 38 24. 203 2—30

ДЛЯ 2-х студенток (ів) мешкання з харчем. Середмістя. Валова 14 м. 6. 367 3-3

ГАРНИЙ, соняшний, партеровий покій винайму одному або двом панам з утриманням або без, вул. Генінга 30, партер. 374 2—2

ВЧИТЕЛЬ МОВ із закордону вивчує в найкоротшому часі англійського, німецького і французького. Сикстуська 14. 1-3

ЛЕКЦІЇ ФРАНЦУСЬКОЇ ТА АНҐЛІЙСЬКОЇ мови, збірні та поодинокі, підготовляє до іспитів, Д-р Марта Рудницька, Коперника 3. 383 1—1

П. СТУДЕНТКИ прийму на мешкання з цілим утриманням. Мешкання соняшне, з вигодами. Фортепян до диспозиції. Сикстуська 58 А. Н. м. 6. 382 1—3

НОВА КАМЕНИЦЯ 14 літ вільна від податків, без переносної такси, комфорт, при трамваю, комірне 5.400 зол. Ціна 55.000, готівкою 25.000. НОВА КАМЕНИЦЯ вільна від податків і такси, горішній Личаків, ціна 28.000 готівкою 15.000, комірне 3.060 зол. ВІЛЛЯ при вулиці Листопада, 170 сяжнів фронтової парцелі, ціна 28.000, готівкою 23.000 золотих. ВІЛЛЯ бічна Листопада, з 2 мешканнями, комфорт, город, ціна 25.000, готівкою 15.000 зол. НОВА КАМЕНИЦЯ, горішній Личаків, 3 мешкання, електрика, ціна 19.000, готівкою 12.000. Ігнат, Куркова 24. 380 1—1

ХЛОПЕЦЬ робучий і чемний шукає практики до ремесла. Ласкаві зголошення до „Діла" для практиканта. 1—2

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ПОДЯКА.

Вп. Д-р Володимирові Гриневичеві, адвокатові в Бережанах складає кооператива „Єдність" в Раю щиру подяку за безінтересовне уділення поради і помочі при купні будівельної парцелі. Зокрема Управа кооперативи дякує дуже щиро за безінтересовне виготовлення контракту.

Управа Кооп. „Єдність" в Раю.

Українські шкільні книжки:

БУКВАР, Перша читанка для вселюд. шкіл	2.60
РУЧНА ДІТОЧА АЗБУКА	0.45
ЧИТАНКА для II. кл. вселюд. шкіл	2.60
ЧИТАНКА для III. кл. вселюд. шкіл	3.10
ЧИТАНКА для IV. кл. вселюд. шкіл	3.90
ЧИТАНКА для вищих клас вселюдних шкіл	6.10
Матвійчук: ПЕРША КНИЖОЧКА ДО ЧИТАННЯ	1.10
Степан Смаль-Стоцький і Федір Гартнер: ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	4.50
Коцовський В. і Огоновський І.: МЕТОДИЧНА ГРАМАТИКА української мови для IV. кл. вселюдних шкіл	1.—
Квецінський К.: ПРИРОДОПИСНІ ПОГОВІРКИ І ЧИТАННЯ для III. відділу вселюд. шкіл	1.80
Квецінський К.: ПРИРОДОПИСНІ ПОГОВІРКИ І ЧИТАННЯ для IV. відділу вселюд. шкіл	3.80
о. Рудович І.: ІСУС У СЕРЦЯХ ДІТИЙ. Наука гр. кат. релігії для I. і II. кл. вселюдних шкіл	2.10
о. Рудович І.: БІБЛІЙНИЙ КАТЕХИЗМ гр. кат. релігії для вселюдних шкіл	2.20
о. Рудович І.: МАЛИЙ КАТЕХИЗМ	1.10
СЕРЕДНІЙ КАТЕХИЗМ	1.50
о. Лужницький Л.: МАЛА ЛІТУРГІКА гр. кат. церкви	1.10
СПІВАЙМО! Збірничок пісень на два голоси для шк. молодіжи	0.60
ЗБІРНИК НАРОДНІХ ПІСЕНЬ в укладі на три голоси для ужитку шкільн. хорів, зладив Ф. Колесса	1.70
I. РАХУНКИ для першого відділу вселюдних шкіл	1.50
II. РАХУНКИ для другого відділу вселюдних шкіл	1.80
III. РАХУНКИ для третього відділу вселюдних шкіл	2.—
IV. РАХУНКИ для IV. класи вселюдної школи	2.70
РУСЕЦЬКІ: Математика (українська)	3.—
DEUTSCHE SPRACHLEHRE für Bildungsanstalten und zum Selbstunterricht. (Німецька граматика для навчання в школах і для самонавчання	3.10
Лукіянович Денис: ЧИТАНКА ДЛЯ УЧИТЕЛЬСЬКИХ СЕМИНАРІВ	5.10
Д-р Лукіянович Д.: УКРАЇНСЬКА ЧИТАНКА для I. і II. року уч. сем. польських	6.10
ПЕРША КНИЖКА навчання німецької мови для вселюд. шкіл	2.40
Крушельницький А.: НА ПРОВЕСНІ ЖИТТЯ, Том I.	4.50
Крушельницький А.: НА ПРОВЕСНІ ЖИТТЯ, Том II.	4.50
Крушельницький А.: НА ПРОВЕСНІ ЖИТТЯ, Том III.	6.—
Крушельницький А.: НА ПРОВЕСНІ ЖИТТЯ, Том IV.	7.—
МОРОЗЕНКО — оповідання	0.90
Ч. I. і II. Татух Ст. — Зошити з взорами до науки україн. письма Ціна за 1 зош.	0.60
Барвінський А.: ВИМКИ з укр. народ. літератури ч. V.	2.50
ВИБІР З УКР.-РУСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ч. I.	3.40
ВИБІР З УКР.-РУСЬК. ЛІТЕРАТУРИ ч. II.	3.40

178 6—6

Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло"- Львів. Ринок 10. За редакцію відповідає Олександер Костик.